

NORDLYS.

Utkommer 2 ganger i uken

Koster frit tilsendt for et aar
4 kr. For et fjerdingaar 1 kr.

REDAKTØR: DR. ALFRED ERIKSEN.

For kundgjørelser regnes 10 øre
linjen, paa første side 15 øre.

Underfundige lovtaler.

I flere av storborgernes blade har der været øslet med lovtaler over nogle av de medlemmer av kvaldeputationen som var fiskere. Disse blade har ikke nok kunnet rose fiskerne, for deres dygtighet og veltalenhet.

Og det er ogsaa sandt nok, at en med glæde maatte lægge mærke til at fiskerne blandt sin midte tæller mænd som sitter inde med fremragende ævner, og som fuldt ut forstaa at tale sin sak.

Men naar fiskerne nu faar saa megen ros fra den kant hvor de altid har møt ringeagt og motstand, opdager en snart at der ligger noget bak. Hensigten stikker altfor tydelig frem. For alle disse blade som har været saa ivrige til at rose fiskerne, de har ene og alene gjort det for at kunne komme til saa meget bedre at nedsætte og tilrakke den mand kvaldeputationen hadde valgt til sin ordfører.

Og dette var mat for slike blade som »Tromsø«, »Harstad tidende« og »Lofotposten«. Med stor fryd trykker de op alle de iltre utfald og usandfærdige referat-stubber som de kan finde i kapitalisternes blade sydpaa. Navnlig kan de ikke skjule sin ærgrelse over at Karlso-præsten var indvalgt som medlem av deputationen, og at fiskerne endog hadde villet at han skulde være deres ordfører.

Fremgangsmaaten er snedig nok. De forstaa, at bevægelsen blandt fiskerne nu har slik magt at det vilde være faafængt og farligt at gjøre motstand mot den aapenlyst. Derfor maa de søke at komme til maalet ad bakveje. At logre og smiske for fiskerne og hykle venskap for dem i haap om paa den vis at komme den mand til livs som de frygter og hater over alle grænser. Og kunde de med sine lovtaler og søte ord lokke fiskerne til at skille sig av med sin leder, vilde det ikke falde vanskelig at faa hele bevægelsen ødelagt.

Saa enfoldige er dog fiskerne ikke, at de ej skulde gjennomskue planen, eller at de biter paa en slik krok. Vistnok lyktes det efter deputationens tilbakekomst at faa den ene karaktersvake mand som uheldigvis var kommet med blandt alle de greje og djærve fiskere til at holde et slags foredrag som bare hadde til maal at utsaa løgn og hat mot deputationens ordfører. Men denne sørgelige figur, som allerede fra sin fortid er vel kjendt som en svakhodet overløper, blev øjeblikkelig vist saa kraftig til rette, at han bare opnaadde at gjøre sig selv umulig for alle tider. Det lyktes ikke at ødelægge selve saken.

I hele det arbejde som smaa-folket maa utføre for at vinde frem til sin ret, maa det være maalet at smaa-folket selv lærer at øve sine ævner og bli sig sin magt bevist, saa at de ikke tiltrænger nogen støtte fra andre. Arbejderbevægelsen tar altid sigte paa at opdrage og utvikle smaa-folket til at kunne staa paa egne ben og selv at kunne føre sin sak.

Dette har vi for vort vedkommende ved flere leiligheter holdt frem. Vi har altid sagt, at arbeiderne og smaa-folket i det hele til sist maa stole paa sig selv. Det rigtigste og beste er, at fiskerne kan finde sine talsmænd inden sin egen midte.

Og naar bevægelsen er blet saa stærk, at enhver støtte er overflødig fra saadanne mænd som efter sin utvortes livsstilling tilhører overklassen, om de end efter hele sin tænkemaate og opfatning hører hjemme blandt smaa-folket, vil vi med glæde drage os tilbake. Vi for vort vedkommende kjender saa mange opgaver, som det baade vilde være behageligere og taknemligere at arbejde med, end kampen mot storkarernes og pengemændenes undertrykkelser.

Men rigtignok vil vi si til alle disse som nu smigrer for fisker-

ne og stræver med at overtale dem til at bryte laget med en mand som os, at det maa være overlat til fiskerne og smaa-folket selv at avgjøre naar de kan være vor hjælp foruten. Og naar den tid kommer at vi kan spare os selv for alt det ubehag som det hittil har medført at slaa til lyd for fiskernes og smaa-folkets sak, da tror vi at smaa-folket vil staa høyere end at de vilde ha lyst til at sparke til den fører som de fra først av hadde samlet sig om, og som i den haardeste brytningstid tok de værste stød.

Overklassen kan være vis paa at selv naar smaa-folket fuldt ut kan ta folk av sin egen midte til talsmænd for sin sak, vil der allikevel aldrig komme til at opstaa noget motsætningsforhold til de mænd som de en gang stod sammen med, selv om de ikke tilhørte deres egen klasse.

Og vi tror, at fiskerne selv føler, at naar vi hittil av beste ævne har søkt st kjæmpe for deres sak, da har det ikke været overflødig. Det var dog saa, at der maatte en rejsning og en vækkelse til, før fiskerne kom til at bli sig bevist hvad de maatte gjøre.

Naar storborgerbladene nu har saa vanskelig for at forstaa, at fiskerne kunde vælge en mand som var sognepræst og doktor i filosofi til sin ordfører i kvalsaken, da maa det være os tillat at minde om at det ikke var lenger siden end i sommer, at denne samme præst og doktor dog hadde en liten plas at utfylde, naar det gjaldt kvalsaken. Da saken var fore paa amtstinget i sommer, viste det sig, at den fisker som sat i vedkommende komité i amtstinget, ikke hadde andet end haan til overs for fiskernes mening. Alle mindes endnu fisker Viks berømmelige uttalelser om kobben og kvalfredningen. Den gang var det dog ikke saa aldeles overflødig, at præsten var der.

Og de som kjender lit til kvalkommissionen av 1891, vet ogsaa hvorledes den fisker som da var indvalgt i kommissionen, likefrem forraadte fiskerne.

Det er rigtigt, at der helst bør være en fisker som taler fiskernes sak. Men saa rigtigt dette end er, saa blir det allikevel aldeles urigtigt, dersom en tar det slik, at naar en bare vælger en fisker, saa er det likegyldigt, om han er en karakterløs pjalt, som for gode ord lar sig besnakke til at løpe fra sin mening, eller ved den ringeste mothør fristes til at forraade sine egne standfæller.

Først da, naar en er sikker paa at ha stærke og paalidelige og uryggelige mænd at ta til mellem fiskerne, er saken tjent med at bæres frem av en fisker.

Fra Amerika.

— Av Lars Heiberg. —

(Slutn. fra nr. 13.)

Netop paa den tid den forenede tysk-engelske flaae optraadte paa sin stimandsfærd i Venezuelas havne, holdt kontrakten mellem De forenede stater regjering og Venezuelas om avstaaelsen av Panamakanalens operationsfelt paa at komme i stand.

At De forenede stater skulde faa denne benvej til storhavet under sin magt og under sit flag, var frygtet mer end noget andet av de griske gribbe, som raader verdens skjæpne i de europæiske regjæringskredse.

Den forenede europæiske flaaes optræden i de venezuelanske farvande, dens hærjinger og bombardement baade paa sjø og land, satte hele Venezuela og hele Amerika i et røre og kontrakten blev ikke undertegnet.

Der er uro i luften. Og jeg gjentar at det godt kan hende at disse affærer er den gnist som vil tænde minen for den store verdenskrig, som alle føler maa komme førend mordraseriet endelig blir dræpt ved fyrsteslægternes avsættelse og verdensforbundets oprettelse mellem folkene selv.

Kongressen har været samlet en kort tid før jul og skal samles igjen nu. Roosevelts budskap som alle ventet saa begjærlig paa, fordi man trodde han vilde komme med effektive forslag mot trustvæsenet og mot pengemagtens utsugelser og

diktatoriske optræden paa omraader, som berører hele nationen paa det ømmeste, var tammere end selv den mest skeptiske blandt reformfylknin-gen hadde ventet. Det var vaseret og krypende overfor pengævædet og trustmagnaterne og stod ikke i noget forhold til hans bombastiske taler foran valgene.

Men vi har heller ikke ventet os nogen frelse fra den kant saa skuffelsen er ikke saa svær endda.

Hvad denne saakaldte korte kongres helst skal beskæftige sig med, er da først og fremst behandlingen av de mange, indbyrdes stridende forslag mot trustene, som er indleveret av de forskjellige tjenere som den forenede kapitalisme har baade i huset og senatet. Det blir en lek om ord og oversendelse fra komité til komité, saa længe sessionen varer. Saa er den ting avgjort. Der er ingen som tror at de nuværende lovgivere i Washington vil skræmme livet av nogen trust eller hindre en kapitalist fra at plyndre folket. De er ikke der i den hensigt.

Det næste paa kongressens program er revision av toldloven. Det er det saakaldte high protective tariff-system, som raader her til lands. Det har højbeskyttet kulbaronerne og tømmerkongerne slik f. eks. at et ton haardkul nu paa mange steder betales like op til 30 dollars — omtrent 115 kr., mens fattige kvinder og barn er frosset ihjel i dusinvis i juletiden da den frygtelige kulde satte ind. De magtet nemlig ikke at kjøpe kul til de priser.

Vi betaler 40 dollars — 165 kroner for 1000 fot almindelig høvlede bord til bygningsmateriel, mens vore naboer over grænsen i Kanada, bare nogle faa mil fra os, kjøper samme slags bord for 10 dollars — 38 kroner. Højtolden er en vel-signelse for — pengemændene altsaa. Og højtolden er det netop som har skapt trustene og hjulpet spekulanterne til at hope million paa million til sine gulddynger paa folkets bekostning.

Men den nuværende kongres vil heller ikke gjøre noget i toldspørsmålet. Der tales om nedsættelse av en revisionskommission. Gud gi det! Den kommission vil aldrig bli færdig med sin rapport, før landet er kommet i folkets egne hænderne og affærerne styres efter folkets egen vilje.

Saa er der en hel del spørs-

maal, som skal avgjøres med hensyn til forholdet mellem dette land og Kuba samt Philippinerne. Kuba har endelig faat indrømmet en toldnedsættelse paa sine varer paa 75 pct. Den skal altsaa betale 25 cent for samme varer som det øvrige utland betaler 1 dollar for at faa indført. Verden har derved undgaat det væmmelige skue at se en verdensmagt overfalde og røve til sig en liten nation, fordi denne ikke vilde tillate verdensmaktens samvittighetsløse pengekonter at utplyndre sig efter behag. Det var nemlig de amerikanske kapitæisters enstemmige krav til Roosevelt og hans regjering, at Kuba skulde annekteres ved list eller ved vold, hvis den ikke godvillig vilde la sig plyndre av dem. Nu er altsaa den sak foreløbig avgjort. Kuba faar leve sit eget nationale liv indtil videre.

*

Voldgiftskommissionen, som utnævntes av præsident Roosevelt for at dømme i striden mellem kulminestrejkerne og kulbaronerne, begynte sine møter efter juleferien igjen den 6te d. m.

Vidnesbyrdene som blev avlagte av kulminearbejderne for juleferien og nu avlægges en pinlige og uhyggelige at læse.

Det er sult og nød, ulykkestilfælder i minerne paa grund av daarlige understøtter i minegangene, røverier, utjagelser, plyndringer og mere saadant. En højet, brysthul mand, som kulstøvtæringen snart vil lægge i sin grav, vidnet, at han ikke hadde mottat penger paa 14 aar fra kulkompaniet. Han fik kun varer fra kompaniets butik som han var tvunget at ta. Og aldrig kunde han faa betalt sin gjæld eller faa vite, hvorledes hans konto stod.

Hvorledes utfaldet av kommissionens forhandlinger blir, vet ingen, men et er sikkert: Gaar kjendelsen kulbaronerne i mot bøjer de sig aldrig i evighet for den. Der maa stærkere lut til. Men da er det likesaa sikkert, at der vil bli aapent oprør i kulregionerne og liv vil spildes, blod flyte og millioners værdier ødelægges.

Saa utkommanderes antakelig De forenede staters militærmagt, som skyter nogle hundre eller tusen av arbeidere, deres hustruer og barn ihjel, og saa fylles hullerne med arbeidsdyr fra fattigdommens store arme i Europa, og pengemagten av guds naade er atter ovenpaa — for en stund, en kort stund; ti dommedagen kommer snart.

*

Det er ingen lystelig nyhet jeg nu til slut kommer med; men for at vise øder, at vi er stor paa mer end et omraade og for sammenligningens skyld, skal jeg meddele den allikevel. Det er vor mord- og selvmordsliste for 1902.

Der blev øvet 8834 mord, mens 8230 tok livet av sig selv, hvorav de 5082 var mænd og de 3149 var kvinder. Tre ganger saa mange kvinder tok livet av sig siste aar som i 1901. Av selvmorderne var 42 læger, 12 præster, 5 sakførere, 6 bankmænd, 2 journalister og 1 professor. De øvrige tilhørte alle de øvrige

samfundsklasser. En stor, en meget stor del av disse mord og selvmord var drikken aarsak til. Denne grusomme flom av forbandelse, som forpester alt den kommer nær.

Ved at se over antallet, finder vi ut, at for hver dag som gik her i landet siste aar blev der øvet 24 mord, mens 22 mennesker endte selv sine dager og tok spranget ind i en evighet, hvis store gaater, de ikke frygtet saa meget, som den fremtid de saa ind i i dette liv.

Hvilke rare gravskrifter det skulde bli om man kjendte disse selvmorderes livshistorie og fik hugge sandheten ind i stenen over deres gravhøje!

Hvor mangen morder som gaar ustraffet midt i blandt os — menneskeorme, øgleunger, giftslanger, som først fylde sjælene med sit slim og siden jager den ulykkelige aand over evighetens terskel!

Vogt tungen, sæt vagt for lærernes dør, alle som vil lys og fremskridt!

Arbejderpartiets landsmøte.

Det norske arbejderpartis 17. de landsmøte, som i henhold til siste landsmøtes vedtak skal avholdes i Kristiania, er av partistyret fassat til fredag 29. maj og følgende dager. Møtet holdes i Kristiania arbejder-samfund.

Av saker som skal fore, kan nævnes: »Program og taktik for kommende stortingsvalg».

Forslag ellers som maatte ønskes avgjort paa landsmøtet, maa være innsendt til partistyret inden utgangen av mars førstkommande. Den endelige dagsorden vil derefter bli omsendt til foreningerne til forutbehandling i forbindelse med valg av utsendinger.

Selvsagt vil partistyret søke om fragnedsættelse for de utenfor Kristiania værende foreningers utsendinger.

Styret for Det norske arbejderparti.

Edvin Figenschou.

Edvin Figenschou, som var indvalgt i kvaldeputationen av amsvenstreforeningen, har — som en kunde vente — ikke kunnet utføre hvervet uten at gjøre daarskaper. Paa et møte i Tromsø forrige søndag har han grundig forløpet sig. Hvad han her fremkom med om deputationens ordfører, var i den grad usandfærdigt, at endog Letvinden har maattet ta ind en gjendrivelse. I »Tromsø» læses nemlig følgende:

Hr. redaktør.

I anledning hr. Edvin Figenschous foredrag sistleden søndag aften, tillater jeg mig at imøtegaa hans uttalelser angående valg av formand i kvaldeputationen. Ved valget blir hr.

Grøttum spurt, om han vilde motta valg som formand, men frabad sig, da Vardø befolkning anmodet ham for avreisen at hr. dr. Eriksen skulde være formand. Likeledes oplyste at Hammerfests deputeret at ogsaa han var anmodet om, at hr. dr. Eriksen skulde være formand. Valget foregik paa følgende maate: Først stemte Grøttum, dernæst Figenschou og saa de øvrige, sist undertegnede, alle enstemmig paa hr. dr. Eriksen. Baktefter valget traf jeg hr. Figenschou, som da var meget fornærmet paa mig, fordi jeg stemte paa dr. Eriksen. Da jeg hørte dette, lot jeg dr. Eriksen vite, at hr. Figenschou var misfornøjet med valget, hvortil dr. Eriksen svarte, at vi kunde gjøre valget om igjen, hvortil jeg svarte: ikke fra min side, hvorfor valget blev som først avgjort.

Jakob Johannesen, Balsnes.

Det samme gagnet.

Da vi efter hjemkomsten skulde løpe gjennom den dyng av blade som var opsamlet, mens vi var borte, kastet vi ogsaa et flygtigt blik paa hvad Letvinden i denne tid har bedrevet. Det gav straks en hjemlig fornemmelse. Det samme dumme gnag om Karlso-præsten som vi er vant med. Tøv og sludder og upaaliteligheter. Vi skal la ham hvile paa dyngen.

Bare en ting skal vi nævne. Naar han bringer til torvs den meddelelse, at dampskipsselskaperne hadde »inddraget» vor fribillet, fordi vi paatalte kaptein Birchs snobethet mot fiskerne, er det likesaa paalidelig som alt hvad han ellers fortæller.

Det vil si: Det er ikke et sandt ord i det hele. For dampskipsselskapets skyld bør vi oplyse at meddelelsen er fuldstændig ugrundet.

Venstre.

Vi kom ikke før ind i valg-aaret før venstre her i amtet hængt sit støvede valgschildt frem fra sit hemmelige gjemme. Da det saas at være adskillig falmet tokes det med til Tromsø hvor en del av venstres repræsentative i amtet var sammen og smurte noget ny maling over.

Efter restaureringen er det nu hængt ut igjen i god tro om at det fremdeles skal virke som et ufejlbarligt plaster, der skal trække fuldt hus til venstres valgurne.

Malingen er imidlertid denne gang utført paa en saa klosset maate at de gamle farver skinner igjennem og lar en forstaa, at bak kulisserne paa den politiske arene er det meningen at repertoiret skal være det samme, og at det samme personale skal muntre os den kommende valgperiode. De nye dikkedarer som er paahængt programmet betyr intet systemskifte ej heller noget pensonskifte; nej for al del intet personskifte.

At disse mænd skulde være saa dumme at tro at noget saa vassent som det i »Tromsø» lovede program, skulde formaa at holde vælgermassen sammen, forbauser mig.

Programmet har, blandt andre skavanker, ogsaa faaet i vuggen en klausul om øket militærvæsen inden amtet, samtidig som de har anbefalet indskræn-

ning i hærutgifterne. Selvmot-sigelsen i disse punkter vil jeg ikke hæfte mig ved, hensigten med det hele ligger vel her saa klart i dagen, at ingen yterligere paapeken er nødvendig for at folk kan forstaa hensigten. At man paa militærrummelens anested Harstad kan fostre planer i retning av at faa krigsgalskaben bænket i højsædet i vor politik kan jeg forstaa; men at de mænd der sat i venstres amtsmøte skulde la sig hvirvle med i samme krutdamp, det skjønner jeg ikke.

Nok er, denne militærpassus i programmet vil vise sig at være en »tæringsbacil» der i venstrepolitikkens for saa degenerede konstitution vil virke »galoperende» og lægge den i en tidlig grav.

Ja fred med støvet!

Maalselven, januar 1903.

J. T.

Ny arbejderforening.

I Øverbygden er der stiftet en socialdemokratisk arbejderforening. Grdbr. Jon Nysted er valgt til formand, Halvor Halvorsen Skæggesnæs til næstformand og Edvard Halvorsen Skjæggesnæs til kasserer.

Kvalfredningssaken.

Regjeringen har anmodet det juridiske fakultet (det vil si: universitetets lærere i retsvidenskap) om at avgi en uttalelse av den retslige side av kvalfredningssaken.

Efter forlydende skal de fleste av professorerne være av den mening, at der ikke i lovgivningen kan findes nogen støtte for paastanden om, at der skulde tilkomme kvalfangerne nogen erstatning, hvis kvalfangsten blir helt forbudt.

Vakker tankegang.

I »Lofotposten» og »Vesteraalens avis» har der været skrevet om Olav Dalsbøs foredragsreise i Vesteraalen paa en maate som har vakt almen forargelse. Vi har mottat forespørsler fra mænd der ute, om der ikke er adgang til at drage vedkommende til ansvar for hans skamløse uttalelser om folket i Andenæs. Det er vistnok hævet over al tvil, at vedkommende indsendte vilde komme ilde i vej, om man gjorde sig umake med at dra dem for retten. Dette er dog efter vor mening aldeles overflødig. Der er en skrive-maate som ligger saa lavt, at den ikke er i stand til at skade nogen.

Men for at Dals skal vites paa hvilket kulturtrin vore kapitalistiske motstandere staar, vil vi her fremdrage de paaklagde uttalelser.

Der fortelles om Olav Dalsbøs foredragsmøter og forsattes saaledes:

»Ja, man synes allerede at se praktiske følger av disse socialistiske møter, idet der natten til 13 ds. skedde indbrud paa hr. Kiils kontor, hvorved konstanter og frimærker mellem 50 a 60 kroner blev stjålet. Man har den opfatning at alt skal være fælles; vil man ikke god-

villig dele, gjør man det selv. Dette vil man nu praktisere her paa Andenæs. Man stjæler hvor det er lettest at komme til. Al moral synes nu at være kommen bort fra folket. En stor del av de indflyttede er ikke mors beste barn, og naar da fiskeribedriften slaar fejl, gaar man gjerne løs paa en andens mands eiendom. Dette gjøres saa meget lettere naar man er blet socialdemokrat. Da skal ingen kunne si, det er mit, nej, da heter det, det er vort, og da tror man at ha ret til at sætte sig i besittelse av hvad man ønsker.»

Fra Bø arbejderparti.

I Bø arbejderpartis fællesmøte den 13 ds. fremsattes spørsmål om hvorledes partiet bør stille sig like over for pressen.

Derpaa vedtokes en av bestyrelsen fremsat beslutning mot 1 stemme av foreningens 200 medlemmer.

Beslutningen lyder saa:

Foreningen finder at saadanne blade ikke bør holdes eller støttes som indtar artikler som kun er egnet til at belyse socialismen urigtigt, for derved at utsaa mistro mot saken blandt den arbeidende klasse i Nordlands amt, hvor saken endnu er lite kjendt.

Henviser i denne forbindelse til stykket i »Lofotposten» for 2 februar betitlet »Fra Andenæs».

Arbejderpartiet bør derimot kun holde partiets egne blade, hvis lokalpressen indtar saadanne artikler som ovenfor nævnt.

Folkedomstoler.

De forenede arbejdersamfund, som ikke staar tilsluttet Det norske arbejderparti, men nærmest er en egen organisation av venstrearbejdere, har netop holdt aarsmøte paa Lille-hammer.

Paa siste arbeidsprogram har disse arbeidere optat Folkedomstoler i borgerlige saker og motarbejdelse av toldforhøjelse paa folkets livsfornödenheter.

Tromsø amts arbejderparti er det første som i sit program har optat kravet om folkedomstoler i borgerlige saker. Men vi er ikke i tvil om, at der om denne sak vil kunne samles stor tilslutning inden alle virkelige demokratiske partier.

Samarbejdet mellem arbejderpartiet og venstre i Buskeruds amt.

Buskeruds amtsvenstremøte har med 24 mot 19 stemmer forkastet amtsstyrets forslag om at venstre ved valgene skulde gaa sammen med den socialistiske amtsarbejderforening paa det vilkaar, at arbejderne fik en stortingsmand og en varamand.

Følgen av dette blir sikkert, at højre tar amtet. Ved valget i 1900 hadde venstre 4623 stemmer og højre 4690 stemmer. Nu er selvfølgelig venstre gaat stærkt tilbake.

Denne avgjørelse stiller ogsaa paastanden om at socialdemokraterne motarbejder venstre og hjælper højre til sejer, i klart lys. Her ser vi, at venstre heller end at slutte lag med arbejderpartiet, vil la højre faa magten.

Venstre.

Hr. Anton Haugjord.

Et saa tomt skryt av storvenstre, som det De kom med i bladet »Tromsø» for en tid siden, synes jeg virkelig De burde lat vært.

Haugjord begynder sit opsæt med følgende ord: »I ens private forhold kan man mangel gang, naar man vil forbedre sine kaar, la det staa til. Det faar briste eller bære».

Ja det er saa sandt, og det eneste om er sandt av alt det Haugjord sier i sin artikkel. Briste eller bære, saa faar enhver fisker si naar han skal ut paa havet og skaffe sig det nødvendige. Briste eller bære, enten sulte eller late livet. Hr. Haugjord kommer saa let fra disse ord; men kanske han ikke mener det værre end storvenstre praktiserer det, i storting og regjering. Venstre gjør alt for sine aandsfrænder, det ser man i lønninger og pensioner, men med folket i det store og hele, vet jeg ikke om de tænker det faar briste eller bære. Heldigvis tror jeg at formanden i Karlø venstreforening er alene om dette tomme skryt av venstre. De andre medlemmer følger kanskje bedre hvor skoen trykker, end hr. Haugjord.

Storvenstre har efter min mening ikke bygget love som værner om fiskernes næringsvej eller gjort noget for at fiskerne i tre amter skal faa leve. Det er saa let at bevise, at storvenstre efter min og tuseners mening snarere har indskrænket end hjulpet den arbejdende klasses levevej.

Det første forslag der kom ind til regjeringen om fredning av kvalen fik følgende utfald: Regjeringen nedsatte en kommission til at gaa med dampskip langs Finmarkens kyst for at undersøke om kvalfangsten var skadelig for loddefisket. Kommissionens formand var en kaptein Juul. Om manden før hadde set en kval eller lodde kan jeg ingen mening ha; men skulde han allikevel forstaa sig paa det den karen. Det kunde jo hende at schampanjëspruten kunde ha virket skadelig paa kommissionens hjerne. Nok er det, det sas at formanden skulde ha klækket ut at kvalfangsten var ikke skadelig for loddefisket. De andre medlemmer diltet efter og strødde sand paa hele grejen. Det var millionæren Sven Foyen regjeringen vilde hjelpe. For fiskerne fik det briste eller bære.

Da kvalfangsten var et livsspørsmål for fiskerne, kunde det ikke opgis. Der kom atter et forslag ind til regjeringen om fredning av kvalen. Forslaget blev undergitt komitebehandling. Komiteen oversendte saken til stortinget, som sendte saken til regjeringen efter at ha debatteret stolper op og vægge ned. En vakker dag kommer statsministeren i stortinget og gjør rede for hvad de herrer i regjeringen har foretat i saken. Ministerens ord faldt omtrent saa: Regjeringen kan ikke gjøre nogen forandring i de nu bestaaende regler for kvalfangsten for det er praktisk og videnska-

pelig bevist at kvalfangsten er til skade for loddefisket saa som av fiskerne paastaat.

Kapitalisterne fik atter hjælp av storvenstre. For fiskerne fik det briste eller bære. Fiskerne lever ikke av de opskrytte love.

Hvordan er det videre, hr. Haugjord, med løfterne av venstre, da det fik magten i storting og regjering? Jeg vil bare spørre denne gang om tre løfter. Er forenklingen av embedsværket gjennomført? Svar: Nej, mange nye embeder er tilkommet og en masse fete stillingsposter. Er sparsomhet i statshusholdningen overholdt? Svar: Nej, statskassen ligger snart kanske med bunden i vejret. Jeg skal ikke nævne mere denne gang.

Nej som god ven hr. Haugjord, la os endelig bli enig om, at storvenstre har ledet vort syn paa konsulat- og utenriksministerspørsmålet, medens de i fred og ro har faat øslet med statsmidlerne efter for godt befindende og det i den grad som er at beklage, jeg og De hr. Haugjord har ved valgene støttet et slikt parti.

Saa finder hr. Haugjord paa at rakke ned paa sosialistene, og er djærv nok til at si, at sosialistene falder venstre i ryggen. Jeg har ikke set andet end sosialistene har arbeidet aapent til valgene med en ærlig og aapen agitation, ja endog ærligere end venstre paa mange steder har gjort. Om sosialistene, som storvenstre har al grund til at frygte for, tar luven fra venstre, saa bør dog venstre være saa retfærdig at de ikke lyver paa dem.

Haugjord fortæller at sosialistene i utlandet er gaat over og blit til et venstreparti. Javist sa jeg smør. De har efter min mening ikke det minste begrep om sosialistene i utlandet. Læs telegrammet fra Berlin den 28—11—02 fra riksdagen der, og fra Marseille i Frankrike for 30—11—02, likeledes fra Amerika.

Jeg har hat anledning til at følge med sosialisternes kamp mot kapitalistene i kulstrejken der. Der støttet venstre sosialistene. Pengkongen Morgan i Newyork rejste til Washington for at gjøre sin magt gjældende mot landets præsident og truet ham til at gjøre ende paa kulstrejken til fordel for sig selv. Men han fik en daarlig mottakelse av præsidenten, blev sint, sprang skjændende paa dør og rejste tilbake til Newyork.

Tænk, hr. Haugjord, præsidenten viste sig at være socialist og ven av arbejderne. Er ikke saadant efter Deres mening for galt? Men naar nu hr. Haugjord har skrevet i »Tromsø» og sagt at sosialisternes taktik er dog det værste av alt, og ærgrer sig efter som han selv sier, baade gul og grøn, maa vel alle venstremænd haape at han har aapnet øjnene paa den amerikanske præsident, at ogsaa han kan komme saa vidt til fornuft, naar det gjælder sosialister og arbeidere at bruke militærstyrke som Holmboe i Tromsø forlangte mot arbejderne der.

Lyngen, 28—12—02.

J. G.

Telefonsaken.

Stortinget har nu avgjort arets bevilgninger til nye telefonanlæg.

Det utfald saken fik, gir et sørgeligt billede av hvilket ustel og vanstyre det nuværende venstre har bragt over os.

Saa letsindig har venstre kastet penger bort til militærgalskapen, at statskassens stilling er fortvilet og gjælden saa tung som aldrig før.

Endog regjeringen indser nu, at der maa tas rev i sejlene. Men naar der da endelig skal til at spare, da vil den ikke gjøre det der hvor det skulde og maatte gjøres. Ikke den ringeste indskrænkning i hærutgifterne blir der tale om. Men sparsomheten skal bringes i anvendelse, naar det gjælder nødvendige og nyttige ting. Intet kunde knipes ind, naar det gjaldt at skaffe nye redskaper til at dræpe mennesker med, men til redningsselskapets virksomhet for at berge sjømænd og fiskeres liv, der skulde der knipes.

Paa grund av den sørgelige tilstand maatte der ogsaa knipes ind paa telefonanlæggene. Telegrafdirektøren hadde utarbejdet sit forslag over de anlæg som var mest nødvendige. Regjeringen sender det tilbake med paa-læg om at skjære bort. Der skulde og maatte pines ind 100 000 kr. her, selv om det gik ut over de aller nødvendige anlæg.

Og stortinget fulgte vejen.

Ikke minst gik det ut over Tromsø amt. Det stærkt paa-krævede anlæg i den nordlige del av amtet, som har ventet aar efter aar, kom heller ikke denne gang frem. Og anlægget fra Tromsø til Brunsholm og Sommerø, som blev paabegyndt i fjor, blev nu strøket.

Vi skal i næste nummer gi en gjengivelse av ordskiftet i stortinget om de her nævnte anlæg. Amtets to stortingsmænd snakket bare tamt og godfjottet, satte intet ind paa at drive spørsmålet frem.

Fisket.

Svolvær den 14 febr.

Komne baate 1479. Derav 509 garnbaater, 100 kjøpefar-tøjer. Onsdag Stamsund en garntrækning 2, Balstad natstaate liner 2—4. Torsdag Skroven en ottenætters smaagarntrækning 40, to natstaate linetrækninger 2—9. Kabelvaag en linetrækning 5 torsk. Forøvrig landligge, paa grund av uvejr.

*

For Østnesfjorden sattes for-leden liner fra Helnesset mot Skroven. Paa 900 angler fløjtliner, 45 favne, fik man to elen-

dige, magre skrej. Derpaa forsøktes indover fjorden, men ikke bedre fangst. Med bundliner akkurat likedan. Som agn benyttedes saltet sild. Senere forsøk med aldeles fersk sild, samme nedslaaende resultat. Paa smaagarn 2—4 fisk.

Kobbe ses daglig enkeltvis.

Derinde har man en tid faat lit sild, optil et par stamper. Nu er ogsaa dette fiske ophørt.

*

Dampskipet »Svolvær» har i uken med fiskere fra Skroven foretat følgende forsøksfiske: Onsdag 2 linesætninger a 1900 angler — bund- og fløjtliner — indover Eggen paa omtrent 120 favne, samt to liknende linesætninger midtfjords mellem Skroven og Indlandet paa omtrent 200 favne vand. De to første sætninger blev trukne torsdag. Fangst: 3 skrej paa den ene og 8 paa den anden, hvorav 4 skrej paa fløjt og 4 ved bunden. Fisker yterst mager, men rognholdig.

Lørdag blev sætningerne midtfjords trukne med tilsammen fangst: 4 brosmes og 2 uer, ingen skrej.

Uvejr har iøvrigt hindret fisket over hele Lofoten.

Gimsø:

Siste uke har uvejr aldeles hindret fisket.

Borge:

Denne uke intet fiskeforsøk i Borge paa grund av storm.

Øksnæs:

Fremdeles intet fiske, omlopende stormvejr.

Bø:

Landligge hele uken. Kobbe mærkes fremdeles.

Værø og Røst:

Fisket herute hindres fremdeles av vedvarende storm.

Intet opfisket.

Ogsaa her ses Kobben av og til — helst unger, der enkeltvis søker ind paa havnene, hvor der gjøres kort proces med dem. Kobbestimer er ikke mærket.

Dverberg:

Torsdag enkelte trækninger optil 50 smaauer ved Andenæs. I værøene indenfor optil 400 smaauer. Forøvrigt intet fiske. Uvejr hindret driften. Kobbe fremdeles tilstede og ses at ha ynglet ved Kvalnæs, hvor en 3/4 alen lang unge er fundet.

**

Undersøkelserne nordpaa.

Tromsø 11 febr.

Igaar 70 fisk paa 4500 angler paa Loppehavet, 300 favne. Storm hver dag.

»Havellen».

Sommerøen i Senjen 11 febr.

51 torsk, 15 brosmes paa 3500 liner paa 150 favne vand. Halvparten av fiskebuken ospist av kobben. Flere kobber saas. Forsøkte 500 dagliner og dypagn paa 50 fagne vand, men ingen fangst. »Bjølful».

Sørvaagen 11 febr.

Vendereise igaa, sydveststorm. Idag snetykke og nordvestkuling. »Sigerfjord».

Harstad 12 febr.

»Vulkan» undersøkte igaa hele Svendsgrunden med jukse. Fik 11 smaatorsk.

Sommerøen i Senjen 13 febr. Storm. Skal saasnaart vejret tillater undersøke havæggen østover. Tror bestemt, at der fin-

des fisk helst utfor Malangsgrunden. »Bjølful».

Honningsvaag 13 febr.

Fremdeles fiskefrit. Stor nød blandt almuen. Lørdagsforsøk mellem Kjelvik—Sverholt paa 4800 akkerliner 13 magre torsk. Skøjteforsøk paa Ytersiden Røming, storm. Resultatløst.

Alment ønske om dampbaat for forsøksfiske paa yttersiden av Magerøen.

Senere: Nogle faa fisk. Lodde i fisken. I dag omtrent fiskefrit.

Honningsvaag 14 febr.

I dag en hel del kobbegarn trukket uten fangst, antakelig forsvundet. Kval tilstede. Intet nævneværdigt fiske — 14—15 stykker med en hel del fersk lodde.

Vardø 14 febr.

Onsdag ilandbragt 48 kobber, i gaar 3, i dag 8. Denne uke ingen hvittfisk her, Kiberg 2. Kval saas enkeltvis tirsdag og onsdag fra land. Fisk og lodde ikke formærket.

*

»Raana» har undersøkt Vistenfjord og Habsfjord ved Tjøto, hvor der nu bare foregaar lit garnfiske og noget torskfiske paa smaagarn.

(»Lofotposten»).

Vaapenøvelserne maa indstilles.

Det er let at forutse, at det vil falde vanskeligt for de nordlige landsdeler at komme over den tunge ulykke som har rammet dem. Saa langt som tiden nu er leden, kan en omtrent med sikkerhet gaa ut fra, at Lofotfisket vil slaa fuldstændig fejl. Selv om der skulde bli lit fiske, vil det ikke tilnærmelsesvis være i stand til at gjenoprette stillingen. Og for øjeblikket er der ingen som helst utsigter til at fisken vil komme.

Der er allerede nu en større nød end der nogen sinde har været her oppe. Det er tvilsomt, om der ikke maa ytes særskilt hjælp fra den øvrige del av landet, om befolkningen skal kunne berges mot likefrem sult.

Men der er en ting som kan og maa gjøres. Vaapenøvelserne for Tromsø stift maa indstilles til sommeren. De værnepligtige maa slippe for at drages bort fra arbeidet paa den beste aars-tid. Blir der noget sommerfiske, maa alle faa lejlighet til at være med.

Og dette kan gjøres uten at det koster staten en øre. Det vil tværtimot indspares en del ved det.

Vi venter at stiftets stortingsmænd tar saken op, og vi tror at fiskerne bør samle sig om dette krav.

Fyrlamper for Malangsgrunden.

Stortinget har bevilget til 3 fyrlamper for indsejlingen for Malangsgrunden. Det er det hele som er tilfaldt Tromsø amt.

Hvad Nordpolen koster os.

Stortinget har tilstaaet Otto Sverdrup 3000 kr. aarlig.

Svar fra Alette til a.

Det fornøjer mig, at hr. a. vil vise den ære at gi svar paa min artikkel i »Nordlys» nr. 52 i 1902.

I Deres opsæt er meget som jeg kunde fæste mig ved og sparsere lit med Dem, men denne gang skal jeg kun bemærke følgende:

Selv om jeg var saa aldeles dum og uoplyst, at jeg mente der vokser kaffe og sukker i vort land, saa har ialfald de nyeste lærere pugget saa meget i mig og skolebarna, at vi nu vet saapas at saadanne frugter ikke vokser her; men kaffe og sukker kommer dog søndenfra og hit nord, saa vidt jeg vet, og der hvor det kommer fra maa vel forraadet være større end her og da antar jeg at kaffekjeler og sukkerklumper er heller ikke mindre der end her.

Jeg ynkes over at De som ikke er stormvant skal være saa uheldig stillet at skulde komme ut i kvindestorm og uvejrsbyger, saa De nødsakes at klage for offentligheden i saa henseende. Det undrer mig slet ikke at kvinderne tildels er utaalmelige og mange ganger leje i forskjellige ting. Kanske deres mænd ikke vil eller ikke forstaar at behandle dem med forstand, da kvinderne er av det svakere kjønn, og manden skal jo bære kvindens skrøplighet.

Kvindens natur og egenskap kan vel ikke ved stemmeretten omdannes til at bli en mands.

Jeg vil nu raade Dem til at De følger med for at De da kan anledning til at se hvad Deres barometer viser. Paa alle offentlige steder f. eks. fiskerier, gruber, jernbaner, maskinarbejder av forskjellige slags og markedssteder, da faar De forstand paa at det er fra fantfolk der høres handskap, truen, slagsmaal, drukkenskap, skrik og skraal, deriblandt ogsaa av enkelte seminarister. Skjelden ser eller hører man kvinderne i slikt selskap. Rejs bare en liten tur med dampskipet, da skal De se hvorledes den ene ølflaske efter den anden tømmes og det av mandspersoner; skjelden skal man se kvinderne beruset.

For en ædru mand høres og ses likesom han skulle være ute i orkan. Døm nu selv hvorfra lufttrykket er stærkest enten av mænd eller av kvinder.

Den første oprindelse til nuværende avisbygge som nu blaa-ser i Olderdalen er heller ikke fra kvinderne, men tænk, den kommer fra en lærer.

Jeg holder fremdeles paa, selv om min bokbeholdning, skam at nævne er liten, det er ikke vært at skryte av, i forhold til Deres bibliotek, saa kan jeg nok være et bra menneske i samfundet med hensyn til moralen.

De sier, at De ikke forstaar Dem paa »krus og kraal». Jeg tror hvad De sier. Men i min tarvelige boksamling findes dog en bok der forbyder mig at forskafe sligt. (Forts.)

Til Amerika

koster Nordlys 2 dollars aaret.

NORDLYS

kan tinges:

I Tromsø hos hr. kjøpmand S. T. Øien.

I Vardø i »Finmarkens» ekspedition.

I Harstad hos hr. kjøpmand Simonsen Sparboe.

I Narvik hos hr. P. N. Nylander. Samme steds mottas avertissementer og sælges løse numre av bladet.

Desuten kan bladet tinges paa alle landets postanstalter og i ekspeditionen paa Karlsø. Bestillinger ledsaket av kontingenten, 2 kr. for et halvaar, kan sendes portofrit, naar brevene paategnes: Avissak. Saadanne breve maa ikke indeholde andet end bestilling av bladet.

Nordlys maa forutbetales.

Bekjendtgjørelser.

Paa aarsmøtet

i »Nordlys» aktieselskap den 10 januar d. aar fremsatte Benoni Figenschou forslag til følgende ændringer i selskaps love:

§ 2 forandres derhen: Aktieselskaps styre bestaar av 6 medlemmer, som vælges paa aarsmøtet for 1 aar ad gangen. Styrets formand vælges ved særskilt valg. For medlemmer av styret vælges 6 varamænd, likeledes for 1 aar ad gangen.

§ 6 forandres derhen: Ved valg og avstemning paa aktieejernes møte har hver aktieejers 1 stemme.

Forslaget bekjendtgjøres og vil bli avgjort paa et av aktieejernes møte i april.

Dr. Alfred Eriksen.

Ekstra solide

Falvogner, Langvogner, Haandvogner til billigste pris hos Smed Gabrielsen, Tromsø.

Skiffersten!

Et parti gode skiffersten ca. 100 000 stykker tilsalgs hos Baard Baardsen Stokkeberg pr. Kvalsund.

Stemmesedler

og

forfaldsskrivelser

leveres paa hurtigste varsel og til billigste priser.

Karlsø boktrykkeri.

Kjøb norske kompasser.

A/s Norsk instrumentkompagni,

Raadhusgaden 1-3, Kristiania,

leverer alle slags skibsinstrumenter til rimelige priser.

Specialitet: Baadkompasser med slingringsboile og trækorser, solide og nette.

Pris dusinvis kr. 2.50 pr. st.

» enkeltvis » 3.76 - -

Garveriet Viken pr. Harstad

(C. Wikstrøm)

modtager huder og sking til barkning og beredning.

Olaf A. Ryens Annoncebureau,

Norges ældste Annonceforretning.

Forretningslokale: Akersgaden 7, Kristiania.

besørger Annoncering for de fleste offentlige Contorer, større Forretninger etc.

Annoncer til alle inden- og udenlandske Blade og Tidsskrifter expederes gjennem Bureauet til Bladenes Original Priser uden nogetsomhelst Tillæg.

Telefon 823.

Se her!

Fersk Kveite, Uer, Hyse, Torsk og Sei kjøbes til Dagens høieste Priser.

J. G. Nilsen
Narvik.

Indbydelse

til aktie-tegning.

Paa aarsmøtet i aktieselskapet »Nordlys» den 7 januar d. a. vedtokes at utvide aktiekapitalen til 4000 kr., saaledes at der nt-stedes 100 nye aktier, hver lydende paa 20 kr. som uthydes til en kurs av 110%.

Hver aktie vil saaledes bli at betale med 22 kr.

Idet styret henviser til det regnskap for foregaaende drifts-aar og den oversigt over selskaps formuessstilling som var offentliggjort i nr. 1 av bladet for dette aar, indbydes herved til tegning av nye aktier.

I Karlsø

kommune er lærerposten i Skorø og Skibsfjord kredse ledig. I Skorø 10 uker storskole og 10 uker smaaskole, i Skibsfjord 12 uker fællesskole aarlig. Løn kr. 20.60 pr. 36 timer, hvortil kommer et lønstillæg paa kr. 2 pr. uke, indtil der skaffes postens indehaver familiebolig.

Alderstillæggene er i Tromsø amt 120, 225, 325 og 425 kr. Leiede lokaler. Fast ansættelse. Forbehold med hensyn til kredsregulering. Ansøkningsindsendes hertil inden 1 mai 1903.

Karlsø skolestyre, 14. januar 1903.

Anton Haugjord,
adr. Ulfjord.

KARLSØ BOKTRYKKERI
VED O. O. L. SEN.

NORDLYS

— REDIGERET AV DR. ALFRED ERIKSEN —

Rikholdigt. — Grejt. — Alsidigt. — Letlæst.

Hvert nummer av NORDLYS indeholder 16—17 spalter læsestof. Altsaa adskillig over dobbelt saa meget som de andre Nordlandsblade.

NORDLYS bringer stadig en mængde originale stykker om de forskjelligeste spørsmål og dagens begivenheter.

Utkommer 2
ganger i uken.
Koster 4 kr. aaret.

NORDLYS

Maa betales forut.
Koster 1 kr. fjerdingaaret.

Hvad loven sier.

Vore lovforklaringer vil bli fortsat i dette aar. Lovreglerne om faste ejendomme vil bli avsluttet med gjennomgaaelse av utskiftningsloven og loven om jords deling og skyldsætning. Derefter vil der bli git en del formularer til de almindeligst forekommende dokumenter. Lovene om særøje mellem ægtefæller vil bli utredet. Loven om statsborgerlig stemmeret og valg vil utførlig bli gjennomgaaet forut for stortingsvalget. Saa vil der ogsaa komme en fremstilling av rettergangsmaaten i straffesaker og en gjennomgaaelse av den nye straffelov, som træder i kraft fra 1 januar 1904.

NORDLYS er ogsaa det beste blad for avertissementer.

Corn. O. Sørle, Finfjord

pr. Finsnæs

anbefaler Naumann's symaskiner, skomagermaskiner, trædemaskiner til billige priser.

Billige af betalingsvilkaar.

NB. 5 aars garanti. Enhver bør kjøbe Naumanns symaskiner.

Averter i Nordlys.